

Beslutsstöd som fungerade?

– fallet trängselavgifter I Stockholm

Gudmundsson, Henrik; Ericsson, Eva; Hugosson, Muriel Besser; Rosqvist, Lena Smidfelt

Publication date:
2008

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):

Gudmundsson, H. (Author), Ericsson, E. (Author), Hugosson, M. B. (Author), & Rosqvist, L. S. (Author). (2008). Beslutsstöd som fungerade? – fallet trängselavgifter I Stockholm. Sound/Visual production (digital) <http://www.vti.se/epibrowser/30%20Beslutsst%C3%B6d%20som%20Gudmundson%20Ericsson.pdf>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Beslutsstöd som fungerade?

– fallet trängselavgifter i Stockholm

Foto: Paul Hansen, DN

Henrik Gudmundsson, Eva Ericsson, Muriel
Besser Hugosson, Lena Smidfelt Rosqvist

Översikt

- IMPACT projektet
- Teorier om beslutsstöd
- Ramverk för analysen
- Case analys Stockholmsforsöket
- Preliminära konklusioner och hypoteser

TransportMistra

IMPACT'S utgångspunkt

- Dagens transportrender är ohållbara.
  - Det finns kända policys, instrument och åtgärder som skulle leda till mer hållbara transporter
  - Dessa beslutas och används för sällan i praktiken
-
- **Hur kan vi öka förståelsen för detta?**
  - **Hur kan vi göra så att detta ändras/förbättras?**

Forskningssteman och case inom IMPACT

Teman for vad som påverkar implementering:

- Långtidseffekter
- Kunskap och beslutsstöd
- Interaktion mellan parallella aktörer
- Relation mellan olika beslutsnivåer

Gemensamma case för data och tillämpning:

- Ørestad
- Stockholmsförsöket
- UK 10 year plan for transport
- Tetra Pak
- EUs direktiv för biobränslen

Hur vi definierar 'beslutsstöd'

Information till policy och beslut:

- Inkluderer all information som ingår

'Beslutsstöd' är en delmängd av detta:

- Expert förmedlad
- Skall stödja ett eller flera steg i beslutsprocessen
- Även informationshanteringsprocedurer och ramverk (inte bare data och resultat)

Kunskap och beslutsstöd er viktiga...

“Improved decision making procedures are fundamental to achieve integration of transport and environmental policies and promote sustainable development “

(ECMT 2003)

“[Sustainable] transport planning and policies need to be based on (and monitored by) adequate indicators, forecasts have to be developed by reliable models, and assessment methodologies have to be able to combine the social, economic and environmental targets of sustainable development”

(TRANSFORUM projektet 2005)

...men ofta används de inte!

“A substantial literature on knowledge utilization documents how little, on the whole, formal analysis and information influence decisions”

(Judy Innes 1998)

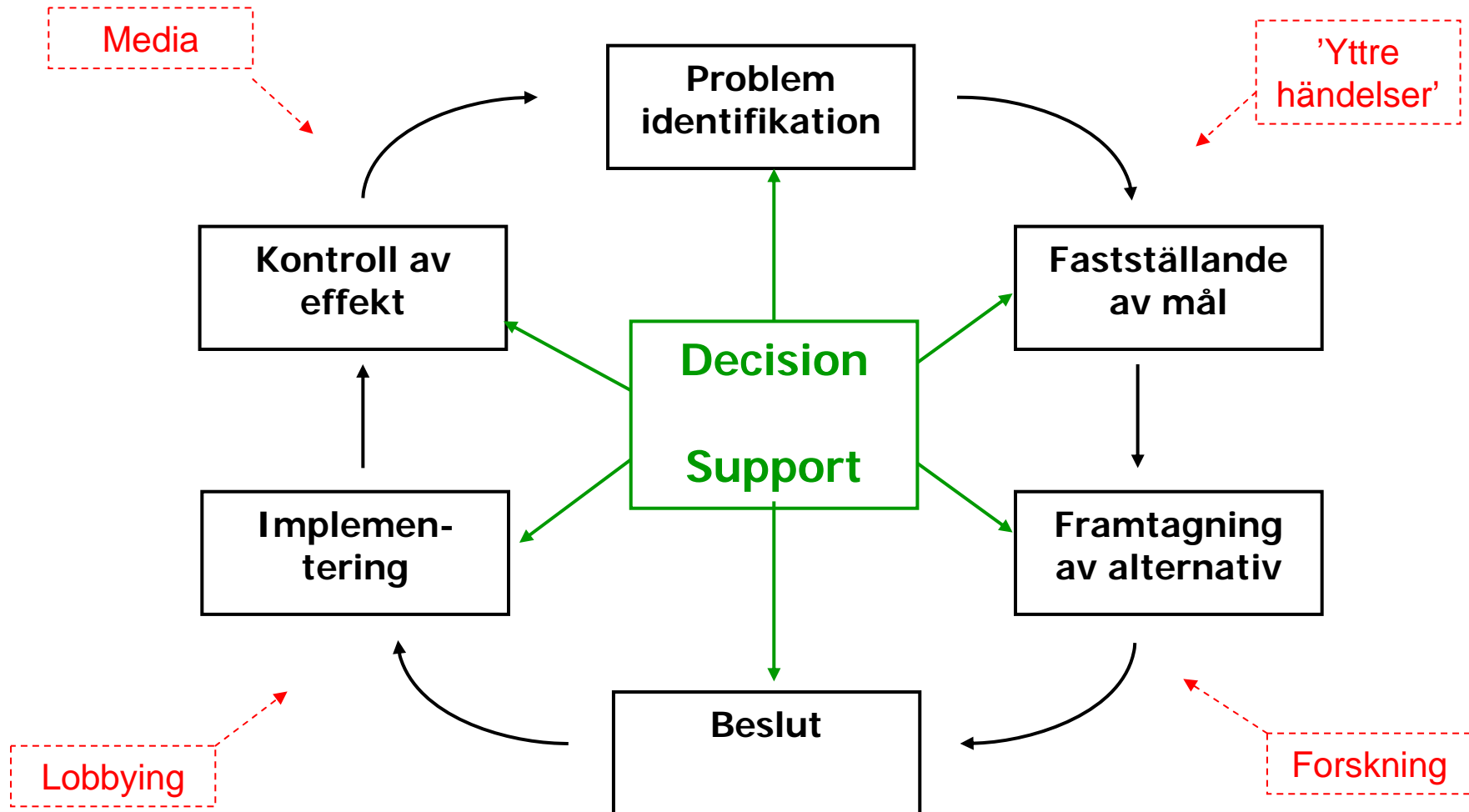
[our research...] “... confirms the hypothesis that political decision makers gather information and **do not use it**; ask for more information and **ignore it**; make decisions first and look for relevant information **afterwards**; and, collect and process a great deal of information that has little or **no direct relevance** to decisions”

(Sager & Ravlum 2005)

Teorier om beslutsstödens roll

- Beror både av **inhåll** och **kontext**
- I kontexten inngår många element (beslutsnivå, beslutsfas, 'störningar' etc)
- Det finns olika **typ** av 'Användning':
  - Instrumentell användning
  - Symbolisk användning
  - Konceptuell användning

Beslutsstöd i 'Policy Cycle'

Fyra 'succéfaktorer' för inflytelserika beslutstöd (Innes 1990;1998)

1. Konceptuell klarhet: Veldefinierade begrepp & metod? Täcks alla de viktiga aspekterna in?
2. Innehållets kvalité. Finns rätt sorts data i tillräcklig mängd och noggrannhet?
3. Kommunikation: Är data strukturerad så att de går att kommunicera? Bibehålls validitet och känslighet för ändringar?
4. Institutionaliseringsaspekter
  - Procedurer for produktion och användning
  - Kontinuitet
  - Formalisering and legitimering

Analytisk ramverk

- **Innehåll**

- Typ av kunskap och hur den producerades
- Kvantitativ respektive kvalitativ
- Aggregering
- Spridningsform (rapport, internet, muntlig kommunikation, press releases etc)

- **Kontext**

- Beslutsnivå
- Fas i 'policy cycle'
- Aktörer som är involverade (de som producerar kunskap, tänkta och verkliga användare)
- Grad av institutionalisering

Kategori-
sering av
beslutsstöden

- **'Succé faktorer'**

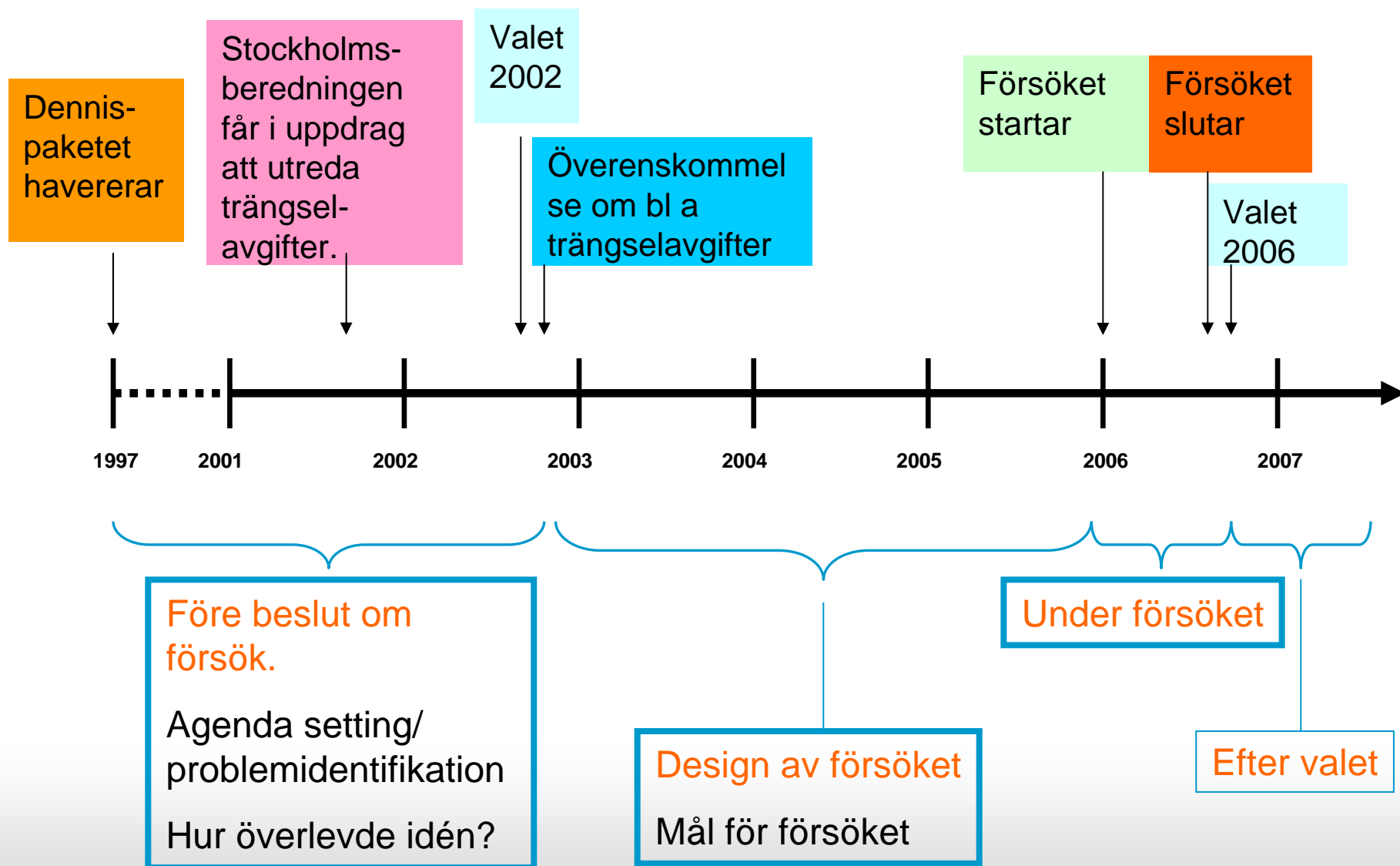
Metodik - Stockholm

- Tidslinje, identifikation av faser kopplat till policy cykeln
- Inledande hypoteser om några beslutsstöd som kan ha varit inflytelserika
- Innehåll och Kontext för dessa
- Bedömning - Innes' fyra faktorer för inflytelserika beslutsstöd
- Hypoteser om beslutsstödens betydelse i Stockholmsförsöket

Verktyg:

- Dokument analys
- Preliminära intervjuer
- Djup intervjuer med personer som var inne i processen (analys pågår)

Tidslinje Stockholmsförsöket

Fasen före beslut om ett försök. Hur överlevde idén efter Dennis ?

Exempel på beslutsstöd; Innehåll

- Forskning finansierades, rapporter
- Rapporter från internationella erfarenheter t ex London.
- Expertstöd

Exempel på beslutsstöd: Kontext

- Fas: Problemidentifikation/Agenda setting
- Aktörer: nätverk av experter, tjänstemän, politiker

Succéfaktorer: Indikationer

1) Konceptuell modell, 2) Datainsamling, 3) Kommunikation

Planering och design av försöket samt fastställande av mål.

Exempel på beslutsstöd; Innehåll

- Typ: Beskrivning av förväntade effekter (mångfald)
- Metoder: Trafik prognoser (SAMBERS och närutläggningsmodeller), ekonomisk modellering
- Scenarion (begränsningsarea, avgiftskonstruktion)
- Spridning: Rapporter, presentationer, offentliga utfrågningar

Exempel på beslutsstöd: Kontext

- Fas: Fastställande av mål – Framtagning av alternativ – Val av alternativ
- Aktörer: Experter, Tjänstemän, Politiker

Succéfaktorer: Indikationer

1) Konceptuell modell, 2) Datainsamling, 3) Kommunikation

En omfattande utvärdering av försöket

Exempel på beslutsstöd; Innehåll

- Mätningar före och under försöket
- Krav på vetenskapliga metoder
- Månadsvisa indikatorer – kontinuerlig uppföljning
- Kontinuerliga månadsvisa: rapporter, uppdatering av hemsida, presskonferenser

Exempel på beslutsstöd: Kontext

- Fas: Implementering
- Aktörer: Experter, Tjänstemän, Media, Allmänheten, Referensgrupp och Expertgrupp

Succéfaktorer: Indikationer

- 1) Konceptuell modell, 2) Datainsamling, 3) Kommunikation 4) Institutionalisering

Preliminära Slutsatser och hypoteser

- BS blev använda och hade någon form av inflytande i alla de studerade faserna
- Indikationer på närvaro av succéfaktorer
  - Konceptuell 'mognad' över tid
  - Hög teknisk kvalité på beslutsstöden
  - Institutionella arrangemang och kommunikations strategier säkerställde trovärdighet
- Försöket i sig – en avancerad form av beslutsstöd?
  - Kan bryta implementeringsbarriären?
  - Större oförutsägbarhet i slutlig implementering jmf utan försök?

Preliminära hypoteser om viktiga aspekter i olika faser

Fas 1: probleminentifiering och agendasetting

- Nätverk av intresserade experter och beslutsfattare som bollade information och kunskap
- Internationella erfarenheter (London)

Fas 2: design samt fastställande av mål för försöket

- Expertstöd
  - Framtagning av prognoser för konsekvenser
  - Kommunikation av resultaten

Fas 3: försökets genomförande och utvärdering

- Vetenskapliga metoder för uppföljning, teknisk kvalitet
- Uppföljning av indikatorer för olika dimensioner
- Kontinuerlig kommunikation

Fortsatt forskning

- Hur användes/användes inte kunskapen i olika skeden?
  - Direkt? Symboliskt? Konceptuellt?
- Vilken information användes? Av vem? För vad?
  - För information? Förhandling? Rättfärdigande? Övertalning?
- Vilka beslutstöd var mest inflytelserika i olika faser?

Nästa fas i forskningen: Analysera djupintervjuer med olika aktörer som var aktiva i processen

**Impact is a
TransportMistra Programme**

TransportMistra

The logo graphic consists of three parallel, slanted rectangular bars in blue, orange, and green, positioned horizontally below the word 'TransportMistra'.

► **For more information, please visit**

www.TransportMistra.org